Statistiken över 1956 års taxeringar

Av t. f. byråchefen John Bredal-Bauer.

Statistiska centralbyråns berättelse Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1956 väntas utkomma av trycket till sommaren. En sammanfattning av de viktigaste resultaten lämnas härnedan.

I. Taxeringsutfallet år 1956.

A. Fastighetstaxeringen.

I tab. 1 lämnas uppgifter om såväl 1955 som 1956 års värden på skattepliktiga fastigheter.

Under år 1956 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Till följd därav blevo skillnaderna mellan 1955 och 1956 års fastighetsvärden i regel obetydliga. Endast i fråga om annan fastighets byggnadsvärde kan någon nämnvärd förändring iakttagas. Detta har nämligen ökats med 2.273,7 milj. kr., vilket motsvarar 5,8 %. Vad jordbruksfastighet beträffar, har totalvärdet sjunkit med 19,3 milj. kr., vilket utgör 1,4 promille av 1955 års värde.

B. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

En sammanfattning av 1956 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2. I tabellen har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ("fysiska personer m. fl.") samt å andra sidan övriga skattskyldiga, bland vilka de svenska aktiebolagen äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Vad först den statliga inkomsttaxeringen beträffar, förete samtliga förvärvskällor inkomstökning. Främst kommer där-

Tab. 1. Fastighetsvärden, milj. kr.

	År 1955	År 1956	Differens
Jordbruksfastighet			
Jordbruksvärde	9.257,6	9.254,0	— 3,6
Skogsvärde	4.304,7	4.293,7	— 11,0
Tomt- och industrivärde	139,2	134,5	— 4,7
Summa	13.701,5	13.682,2	— 19,3
Annan fastighet			
Markvärde	8.905,0	9.027,3	+ 122,3
Byggnadsvärde	39.378,9	41.652,6	+ 2.273,7
Parkvärde	3,4	3,3	— 0,1
Summa	48.287,3	50.683,2	+ 2.395,9

de. RR fann väl handlingarna utvisa att ersättningen — oaktat sättet för dess beräkning — icke avsåg verkligen inträdda skador å fisknät utan utgjorde förskott å engångsersättning för försämring av fisket eller betingelserna för dess bedrivande, men enär omständigheterna gav stöd för antagande, att den avsedda skadan åtminstone till 800 kr. icke kom att bestå längre än under den begränsade tid, vattenregleringen kunde äga rum, samt beloppet fick anses ha utgjort skattepliktig inkomst, prövade RR lagligt fastställa KR:s slut.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

Tab. 2. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

Taxering till statlig inkomstskatt: Uppskattad inkomst:	Fysiska personer m. fl.	Övriga skatt-skyldiga	Samtliga skatt-skyldiga	Differens från år 1955 milj. kr.	Differens från år 1955 i %
av jordbruksfastighet	2.002,0	194,3	2.196,3	+ 5,6	+ 0,3
» annan fastighet	370,5	72,1	442,6	+ 0,2	+ 0,0
» rörelse o. d.	2.498,1	2.886,8	5.384,9	+ 161,0	+ 3,1
» tjänst	26.968,2	—	26.968,2	+ 2.491,9	+ 10,2
» kapital	789,0	64,1	853,1	+ 121,5	+ 16,6
Underskott å förvärvskälla	— 180,1	— 18,9	— 199,0	+ 43,8	+ 28,2
Sammanräknad nettoinkomst	32.447,7	3.198,4	35.646,1	+ 2.733,9	+ 8,3
Allmänna avdrag (utom underskott)	4.176,6	412,7	4.589,3	+ 274,4	+ 6,4
Taxerad inkomst	28.263,0	2.785,7	31.048,7	+ 2.459,1	+ 8,6
Beskattningsbar inkomst	18.708,4	2.785,7	21.494,1	+ 2.240,0	+ 11,6
Uträknad skatt	3.215,9	1.199,0	4.414,9	+ 567,1	+ 14,7
Taxering till statlig förmögenhetsskatt:					
Beskattningsbar förmögenhet	25.509,3	1.599,4	27.108,7	+ 821,3	+ 3,1
Uträknad skatt	154,4	2,4	156,8	+ 0,6	+ 0,4
Taxering till kommunal inkomstskatt:					
Taxerad inkomst	31.911,2	4.045,8	35.957,0	+ 2.584,7	+ 7,7
Beskattningsbar inkomst	26.174,4	4.045,8	30.220,2	+ 2.382,5	+ 8,6

vid förvärvskällan kapital, som ökats med 16,6 %. Denna jämförelsevis stora ökning torde till stor del bero på höjningen av bankernas inlåningsräntor i slutet av april 1955. Inkomst av tjänst har ökats med 10,2 %, under det att inkomst av rörelse endast ökats med 3,1 %. För inkomst av fastighet är uppgången synnerligen obetydlig, för jordbruksfastighet 0,3 % och för annan fastighet mindre än 1 promille.

Avdragen för underskott å förvärvskälla ha stigit med ej mindre än 28,2 %, vilket åtminstone delvis torde sammanhänga med det i hela landet dåliga skörderesultatet år 1956. Andra allmänna avdrag, vilka till största delen utgöras av påförda kommunalutskylder, ha stigit med 6,4 %.

Den sammanräknade nettoinkomsten, som utgör summan av inkomsterna från de skilda förvärvskällorna efter avdrag av underskott å förvärvskälla, har stigit med 2.733,9 milj. kr. eller 8,3 %. Inkomstökningen vid 1956 års taxering är något större än vid 1955 års, då den uppgick till 7,2 %.

Vad de olika kategorierna av skattskyldiga beträffar, kan nämnas, att för fysiska personer m. fl. den sammanräknade nettoinkomsten stigit med 2.754,5 milj. kr. eller 9,3 %, under det att densamma för svenska aktiebolag stigit med endast 16,0 milj. kr. eller 0,5 %.

Som en följd av de stigande inkomsterna har även en uppgång i skatteunderlaget inträffat. Såsom av tab. 2 framgår, ökades den taxerade inkomsten med 2.459,1 milj kr. eller 8,6 % och den beskattningsbara med 2.240,0 milj. kr. eller 11,6 %. Av tabellen framgår vidare, att den taxerade inkomsten överstiger den beskattningsbara med 9.554,6 milj. kr. Skillnaden utgöres av ortsavdragen, vilka sålunda uppgå till betydande belopp.

Den påförda statliga inkomstskatten

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

uppgår till 4.414,9 milj. kr., vilket är 567,1 milj. kr. mer än året förut. För fysiska personer m. fl. utgör uppgången 457,4 milj. kr., medan för övriga skattskyldiga skatten stigit med 109,7 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten, som uppgår till 27.108,7 milj. kr., har sedan år 1955 stigit med 821,3 milj. kr. eller 3,1 %.

Den statliga förmögenhetsskatten uppgick år 1956 till 156,8 milj. kr., vilket belopp dock endast motsvarar 3,5 % av den statliga inkomstskattens totalbelopp. Övervägande delen av förmögenhetsskatten belöper på fysiska personer. I genomsnitt motsvarar förmögenhetsskatten 6 promille av den beskattningsbara förmögenheten.

Utöver de statliga inkomst- och förmögenhetesskatterna må även två andra slag av skatter till staten omnämnas i samband med redogörelsen för taxeringsutfallet, nämligen investeringsavgift samt skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar — utskiftningsskatt. Någon närmare redogörelse för ifrågavarande skatter skall ej här lämnas. Nämnas skall endast, att den påförda investeringsavgiften uppgick till 87,2 milj. kr., varav 75,9 milj. kr. påförts svenska aktiebolag, 6,1 milj. kr. fysiska personer o. d. samt 5,2 milj. kr. övriga skattskyldiga. Den påförda utskiftningsskatten uppgick till 1,3 milj. kr.

Vid den kommunala inkomsttaxeringen har den taxerade inkomsten stigit med 2.584,7 milj. kr. eller 7,7 %, den beskattningsbara med 2.382,5 milj. kr. eller 8,6 % I de taxerade och beskattningsbara beloppen ingår det s. k. garantibeloppet av fastighet, beräknat efter 4 % av resp. fastigheters värde. Genom de kommunala ortsavdragen bortgick från den taxerade inkomsten ett belopp av 5.736,8 milj. kr., vilket motsvarar 60 % av de statliga ortsavdragen (9.554,6 milj. kr.).

II. Fördelningen av inkomst och förmögenhet år 1955.

A. Inkomstfördelningen.

Statistiken över 1955 års inkomster består liksom statistiken för de närmast föregående åren av en urvalsundersökning och en totalräkning. Den sistnämnda omfattar samtliga personer med mer än 30.000 kr. i inkomst, medan den förstnämnda, urvalsdelen, endast omfattar personer födda den 5, 15 och 25 dagen i resp. månad eller cirka 10 % av inkomsttagarna. Siffrorna inom urvalsdelen ha samtliga uppräknats med 10. (Såsom av tab. 3 och 4 synes sluta också alla antal i samtliga inkomstklasser utom den högsta på noll.)

Äkta makar, som samtaxerats, räknas numera i statistiken som två skilda inkomsttagare. Innan inkomststatistiken delvis omlades till urvalsundersökning, d. v. s. före år 1951, räknades båda makarna som en inkomsttagare.

Materialet till inkomststatistiken är behäftad med vissa brister, framför allt i fråga om antalet inkomsttagare i klasserna över 30.000 kr., vilket torde vara för lågt.

I inkomststatistiken redogöres för inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper och åldersklasser samt för skilda kön och civilstånd.

Om inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper år 1955 lämnas uppgifter i tab. 3.

Av samtliga 3.912.216 inkomsttagare voro 2.870.208 eller 73 % anställda. Företagarna och de icke yrkesverksamma ut-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

Tab. 3. Antal inkomsttagare.

Yrkesgrupper	Inkomstklasser, kronor 2.000—	2.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000	20.000—	Summa	Medel-inkomst, kr.
Företagare:									
Jordbruk m. binär.	11.840	22.900	63.800	61.650	72.820	60.080	7.478	300.568	7.696
Byggn.-verksamhet	380	720	1.940	3.200	5.500	7.840	2.141	21.721	11.732
Industri och hantverk i övrigt	4.250	4.900	10.120	11.570	15.380	20.410	5.354	71.984	9.963
Samfärdsel	250	600	1.960	3.480	6.020	10.160	2.291	24.761	11.691
Handel	3.860	4.010	10.060	10.750	17.080	31.480	12.469	89.709	12.548
Fria yrken	1.520	1.220	2.170	1.470	2.070	2.720	4.481	15.651	16.865
Övriga	1.190	860	720	280	150	240	79	3.519	4.203
Samtliga företagare	23.290	35.210	90.770	92.400	119.020	132.930	34.293	527.913	9.432
Anställda:									
Jordbruk m. binär.	37.400	43.520	67.550	51.960	64.730	26.010	1.347	292.517	5.548
Byggn.-verksamhet	6.360	7.330	18.180	24.760	59.250	112.790	6.638	235.308	10.253
Industri och hantverk i övrigt	67.500	56.860	119.780	140.510	270.720	360.810	24.161	1.040.341	8.838
Samfärdsel	9.230	8.690	20.400	25.250	79.510	104.720	5.628	253.428	9.491
Handel	63.070	48.200	94.640	88.280	111.260	95.420	20.518	521.388	7.614
Allm. förvalt.-tjänst	30.260	20.940	40.170	40.910	80.730	140.910	28.548	382.468	10.190
Fria yrken	4.270	2.960	5.320	4.820	5.650	6.830	2.447	32.297	8.573
Husligt arbete	24.000	26.600	29.690	7.010	2.380	780	74	90.534	3.159
Övriga	8.690	3.950	4.520	1.990	1.450	1.100	227	21.927	3.705
Samtliga anställda	250.780	219.050	400.250	385.490	675.680	849.370	89.588	2.870.208	8.413
Icke yrkesverksam.	140.440	140.250	111.050	42.840	42.400	29.910	7.205	514.095	4.294
Samtl. inkomsttag.	414.510	394.510	602.070	520.730	837.100	1.012.210	131.086	3.912.216	8.009

gjorde 14 % resp. 13 %. Av de särskilda yrkesgrupperna bilda de anställda inom industri och hantverk i övrigt den mest betydande gruppen med 27 % av samtliga inkomsttagare. Tillsammans med anställda inom byggnadsverksamhet uppgå de till inemot ⅓ av det totala antalet. Den näst största gruppen utgöres av anställda inom handel med 13 %. Anställda inom allmän förvaltningstjänst uppgå till 9,8 % samt företagare och anställda inom jordbruk och binäringar till resp. 7,7 och 7,5 %.

Såsom av tab. 3 framgår förefinnas betydande olikheter i fördelningen på inkomstklasser de olika yrkesgrupperna emellan. Några procenttal må exemplifiera detta. Sålunda hade 29 % av företagarna inom fria yrken, dit läkare, advokater m. m. hänföras, mer än 20.000 kr. i årsinkomst. Det näst högsta procenttalet för denna inkomstklass uppgår endast till 14 och avser företagarna inom handel. Inom dessa båda företagargrupper samt bland företagarna inom byggnadsverksamhet, industri och hantverk i övrigt samt samfärdsel översteg årsinkomsten 10.000 kr. för mer än ⅓ av samtliga till resp. grupp hörande inkomsttagare. Bland jordbrukets företagare kommo däremot endast 22 % i inkomstklasserna över 10.000 kr.

Bland de anställda äro grupperna byggnadsverksamhet, allmän förvaltningstjänst och samfärdsel starkast frekventerade i klasserna över 10.000 kr. med resp. 51,

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

44 och 43 % av inkomsttagarna i dessa klasser. De ogynnsammaste fördelningarna uppvisa de båda yrkesgrupper, inom vilka lönerna alltjämt i viss utsträckning bestå av naturaförmåner, nämligen jordbruk med binäringar samt husligt arbete. Inom den sistnämnda gruppen äro inkomster över 10.000 kr. tämligen sällsynta.

Sparsammast företrädda inom de lägsta inkomstklasserna äro företagare inom samfärdsel och byggnadsverksamhet, av vilka endast 3,4 resp. 5 % finnas i klasserna under **3.000 kr.**

De icke yrkesverksamma förete en ogynnsam inkomstfördelning med hög frekvens, 55 %, i de båda lägsta inkomstklasserna (under 3.000 kr.). Inom denna grupp förekommer ett stort antal gifta kvinnor (jfr tab. 4).

De uppgifter om medelinkomsten per inkomsttagare, som återfinnas i tab. 3, utvisa även, att de yrkesgrupper, som ha en gynnsam inkomstfördelning, också ha en hög medelinkomst. Detta är för övrigt något helt naturligt. Främst kommer även här gruppen företagare inom fria yrken med en medelinkomst om 16.865 kr. Därefter följa företagare inom handel (12.548 kr.), byggnadsverksamhet (11.732 kr.) och samfärdsel (11.691 kr.) samt anställda inom byggnadsverksamhet (10.253 kr.) och allmän förvaltningstjänst (10.190 kr.). Den ojämförligen lägsta medelinkomsten förekommer i gruppen anställda inom husligt arbete (3.159 kr.).

Vad inkomstfördelningen inom olika åldersklasser beträffar, kan iakttagas en med åren fortlöpande inkomstförbättring, vilken för åldersklasserna över 50 år förbyts i en tillbakagång. Uppgifter om medelinkomsten i skilda åldersklasser lämnas härnedan.

Åldersklasser	Medelinkomst, kr.
—16 år	2.821
16—20 „	4.104
20—25 „	5.902
25—30 „	7.996
30—35 „	8.999
35—40 „	9.572
40—50 „	9.628
50—67 „	8.860
67— „	5.398

Angående inkomstfördelningen alltefter inkomsttagarnas kön och civilstånd lämnas uppgifter i tab. 4.

Av tabellen framgår, att inkomstför-

Tab. 4. Antal inkomsttagare.

Kön, civilstånd	Inkomstklasser, kronor 2.000—	2.000—3.000	3.000—5.000	5.000—7.000	7.000—10.000	10.000—20.000	20.000—	Summa	Medelinkomst, kr.
Ogifta män	45.800	84.930	153.010	126.990	182.490	124.270	6.068	723.558	6.771
» kvinnor ...	57.010	97.910	137.340	107.760	98.660	49.030	3.220	550.930	5.494
Summa ogifta	102.810	182.840	290.350	234.750	281.150	173.300	9.288	1.274.488	6.219
Gifta män	28.680	45.640	123.780	149.240	416.720	747.940	110.013	1.622.013	11.355
» kvinnor	244.100	77.060	101.860	83.690	80.360	41.120	4.139	632.329	4.194
Summa gifta	272.780	122.700	225.640	232.930	497.080	789.060	114.152	2.254.342	9.346
Förut gifta män ..	9.040	26.900	25.540	17.290	27.850	31.410	4.053	142.083	7.512
» » kvinnor	29.880	62.070	60.540	35.760	31.020	18.440	3.593	241.303	5.266
Summa förut gifta	38.920	88.970	86.080	53.050	58.870	49.850	7.646	383.386	6.098
Totalsumma	414.510	394.510	602.070	520.730	837.100	1.012.210	131.086	3.912.216	8.009
Därav män	83.520	157.470	302.330	293.520	627.060	903.620	120.134	2.487.654	9.802
» kvinnor ..	330.990	237.040	299.740	227.210	210.040	108.590	10.952	1.424.562	4.878

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

delningen för männen är gynnsammare än för kvinnorna och detta helt oberoende av civilstånd. Särskilt framträdande är skillnaden mellan gifta män och gifta kvinnor. Av de sistnämnda komma 67 % i klasserna under 5.000 kr., medan detta är förhållandet för endast 12 % av de förstnämnda. Därvid måste dock ihågkommas, att ett betydande antal gifta kvinnor taxerats på grund av samtaxering med maken, medan de däremot ej skulle taxerats, om de varit ogifta eller förut gifta.

Beträffande medelinkomstens variation kan man här liksom i fråga om yrkesgrupperna iakttaga samband mellan gynnsam inkomstfördelning och hög medelinkomst.

B. Förmögenhetsfördelningen.

Förmögenhetsstatistiken grundar sig på längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt och omfattar således vid 1956 års taxering endast förmögenheter över 50.000 kr.

I tab. 5 lämnas uppgifter om förmögenhetsfördelningen inom olika yrkesgrupper. Förmögenhetsuppgifterna avse de skattepliktiga, ej de beskattningsbara förmögenheterna.

Såsom av tabellen framgår, uppgick hela antalet förmögenheter till 196.831. Föregående år var antalet 188.576. Antalet förmögenheter har således under år 1955 ökats med 8.255.

Av detta antal ägdes, som tab. 5 utvisar 96.656 (49 %) av företagare, 46.480

Tab. 5. Antal förmögenheter.

Yrkesgrupper	Förmögenhetsklasser, kronor 50.000— 60.000	60.000— 70.000	70.000— 100.000	100.000— 250.000	250.000— 500.000	500.000— 1.000.000	1.000.000—	Summa
Företagare:								
Jordbruk med binäringar..	16.716	11.576	18.664	14.473	1.563	344	201	63.537
Byggnadsverksamhet	504	376	638	666	142	49	8	2.383
Industri o. hantv. i övrigt	1.483	1.092	1.979	2.169	424	138	50	7.335
Samfärdsel	618	455	674	568	72	17	9	2.413
Handel	3.141	2.544	4.650	6.115	1.170	302	99	18.021
Fria yrken	340	291	615	991	317	81	22	2.657
Övriga	59	47	75	98	22	5	4	310
Samtliga företagare	22.861	16.381	27.295	25.080	3.710	936	393	96.656
Anställda:								
Jordbruk med binäringar..	656	390	515	375	41	21	5	2.003
Byggnadsverksamhet	1.093	617	790	547	110	38	15	3.210
Industri o. hantv. i övrigt	2.883	1.735	2.825	3.365	1.009	390	190	12.397
Samfärdsel	716	490	718	588	114	36	28	2.690
Handel	2.304	1.685	3.066	4.162	1.250	425	179	13.071
Allmän förvaltningstjänst	2.423	1.718	2.891	3.442	772	198	59	11.503
Fria yrken	169	146	225	261	84	25	5	915
Husligt arbete	174	100	123	69	6	—	—	472
Övriga	44	29	59	68	10	6	3	219
Samtliga anställda	10.462	6.910	11.212	12.877	3.396	1.139	484	46.480
Icke yrkesverksamma	10.388	7.693	13.350	16.345	4.009	1.375	535	53.695
Samtliga	43.711	30.984	51.857	54.302	11.115	3.450	1.412	196.831

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57

(24 %) av anställda samt 53.695 (27 %) av icke yrkesverksamma. De högsta förmögenhetsklasserna äro glest besatta. Sålunda utgöra de 1.412 miljonförmögenheterna, som finnas i landet, endast 0,7 % av samtliga förmögenheter över 50.000 kr., under det att 92 % understiga 250.000 kr. samt 64 % understiga 100.000 kr.

I fråga om de särskilda yrkesgrupperna kan bl. a. observeras, att för företagare inom fria yrken, den yrkesgrupp som i inkomsthänseende stod i en gynnsam särklass, mer än 50 % av förmögenheterna överstiga 100.000 kr. samt mer än 16 % överstiga 250.000 kr. Vidare kan iakttagas, att bland företagarna inom jordbruk finnas 201, bland anställda inom handel samt inom industri och hantverk i övrigt 179 resp. 190 miljonärer. Bland de i inkomsthänseende relativt fåtaliga icke yrkesverksamma, i vilka bl. a. ett stort antal änkor äro inräknade, finnas 535 miljonärer.

Värdet av samtliga skattepliktiga förmögenheter över 50.000 kr. uppgick år 1955 till 26.100,8 milj. kr. I tab. 2 har den totala beskattningsbara förmögenheten för fysiska personer enligt 1956 års taxering uppgivits till 25.509,3 milj. kr. Skillnaden mellan dessa belopp har flera orsaker men beror främst på sådana reduktioner av skattepliktiga förmögenheter jämlikt 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, som förekomma, när den skattskyldiges sammanräknade nettoinkomst understiger ett belopp motsvarande 3⅓ % av den skattepliktiga förmögenheten. Storleken av den förmögenhet, som sålunda genom reduktion undgår beskattning, kan uppskattas till omkring 600 milj. kr. eller cirka 2,3 % av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten och minskningen i statens skatteintäkter till följd av förmögenhetsreduktionerna till 8,1 milj. kr.

Antal förmögenheter, som på grund av nyssnämnda bestämmelser bli mer eller mindre reducerade vid taxeringen, uppgår till 5.742 eller 3 %. Av dessa komma 1.280 att efter reduktionen understiga 50.000 kr. och således upphöra att vara beskattningsbara. Av dem, som alltjämt kvarstå som beskattningsbara, ha 894 reducerats maximalt, d. v. s. till hälften av det skattepliktiga beloppet.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:05:57